

Solcelleordningen en fiasko for dansk energi- og klimapolitik

kronik i Information 23. oktober 2012

Wolfgang Mostert

Det var forudsigeligt, at nettomålerordningen for solceller, der startede ved udgangen af 2010, ville få en kort levetid. At den kun holdt i to år, var der dog ingen der kunne forudse. Det uventet store prisfald på solcellemoduler på over 50% i løbet af to år væltede alle prognoser.

Nettomålerordningen gælder for solcelleanlæg på op til 6 kW, der sættes op af husstande. Et anlæg på 6 kW anbragt på taget med orientering mod syd kan i Danmark producere godt 5.000 kWh per år. Produktionen fødes ind i det offentlige distributionsnet og modregnes i husstandens forbrug i elregningen selv når der ikke er samtidighed mellem forbrug og produktion. En typisk husstand med et forbrug på 4.000 kWh om året sparer ved den nuværende kWh-pris knap 9.000 kr. på elregningen og får herudover en betaling på 600 kr. for de overskydende 1000 kWh.

Investeringen i anlægget er mindre end 100.000 kr. og har med de betingelser en intern forrentning på 9% ved en levetid af 25 år. Det er en god forretning for en risikofri investering i disse tider: ingen pensionsordning kan tilnærmelsesvis hamle op med den. Da renteudgifter på obligations- og huslån er lave, kan man lånefinansiere hele beløbet og få et likviditetsoverskud fra dag 1. Forrentningen har medført et solcelleboom i 2012: det forventes at over 30.000 husstande får et anlæg i løbet af året.

Venstre og Enhedslisten er begejstrede for ordningen. Venstres Søren Pind skrev i en kronik i Politiken den 15.09.2012 ”Vi er stolte over, at Venstre stod i spidsen for bl.a. den skattemæssige ordning for solceller, som nærmest har gjort det til en folkesport at forvandle hustage til minienergianlæg”. Enhedslistens klima- og energiordfører Per Clausen udtaler: »Det er en god nyhed, at solceller boomer i Danmark. Det øger produktionen af vedvarende energi og skaber i tusindvis af nye arbejdspladser.«

Begejstringen er forbløffende da ordningen ikke er omkostningseffektiv som klimapolitisk instrument og dens fordelingsmæssige konsekvenser vender den tunge ende nedad.

I 2010 var Venstre politikere oprørte over, at prisen på strøm fra Dongs Anholt off-shore vindfarm kom til at koste 1,03 kr per kWh; i 2012 kæmper Venstre for at bevare endnu dyrere priser og støtte til solcelleenergi. Klima-, energi- og bygningsminister Martin Lindgaard vil have ordningen afskaffet for ”at sikre, at vi får mest mulig vedvarende energi for vores penge. Vi kan ikke se bort fra, at vi dag støtter solceller med mere end 160 øre per kWh, mens vind kun får omkring en femtedel i støtte.” (DR den 4. oktober). Dertil kommer, at ordningen ikke giver solcelleejere prissignaler, der påvirker, hvornår de bruger strømmen. Det er ikke hensigtsmæssigt for driften af det fremtidige smarte elnet og ønsket om at fremme fleksibelt forbrug, der kan udligne svingninger i produktion fra vedvarende energi.

Enhedslisten, der normalt har gini-koefficienten fremme i lommeregneren, når støtteordninger skal vurderes, kæmper for ordningen selv om den omfordeler penge fra de husstande, der ikke installerer solceller på deres tage, til husstandene der installerer dem og den typiske investor i mistænkelig grad minder om en velhavende borgerlig kernevælger: Den typiske investor er over 50 år gammel, halvdelen har så mange penge på lommen at de finansierer investeringen uden brug af lån. Den første omfordelingseffekt foregår over skattebilletten: da skatter og afgifter udgør hovedparten af prisen for husholdnings-el er investeringen i solcelleanlæg en investering i skattebesparelser:. Anlæggene, der sættes op i år med en samlet effekt på godt 160 MW, vil årligt producere 140 mio. kWh, hvorved staten over en 20-årig periode går glip af over 4,1 mia. kr. i mistede

elafgifter, tariffbetalinger og moms. Den anden omfordeling sker via elregningen: da solcelleejere slipper for at betale nettatariffer, PSO-afgifter og energisparebidrag må de øvrige elforbrugere betale en højere eltarif.

Da ordningen blev vedtaget i 2010 stod der i bemærkninger til lovforslaget om de ”Økonomiske konsekvenser for det offentlige”: ”Ingen nævneværdige”. Man forventede ikke, at ret mange anlæg ville blive sat op. Det blev anslået, at ordningen frem til 2020 ville føre til etableringen af 200 MW effekt i alt.

På den ene side var de lave forventninger rimelige. Ti års indsats forinden havde ved udgangen af 2010 ført til blot 750 solcelleanlæg i Danmark og investeringen var med de eksisterende priser for anlæg i 2009 ikke en god forretning for husejere.

På den anden side burde solcelleudviklingen i Tyskland, Spanien, og Italien have tændt nogle advarselslys. Tarifferne for salg af solcellestrøm til det offentlige net havde ført til et boom i opstillingen af solcellekapacitet, der langt overskred de energipolitiske mål. Landene reagerede ved at nedsætte tarifferne for solstrøm. Tyskland foretog tre tarifjusteringer alene i 2010; omregnet til danske kroner blev tariffen per kWh for små solcelleanlæg reduceret fra 3,20 kr. i 2009 til 2,14 kr. fra januar 2011 - på niveau med betalingen under solcelleordningen – og til 1,45 kr fra efteråret 2012. I lyset heraf, burde man sidst i 2010 have indført i loven, at ordningen ville blive justeret hvis de installerede effekt installeringen oversteg en årlig grænse.

Mulighederne på tagene med den rette sydvendte orientering sætter nemlig ikke nogen naturlig grænse for solenergi i Danmark. Ifølge rapporten ”Scenarier for solcelle udrulning i Danmark” fra maj 2012 kan tagene rumme solceller på 15,300 MW, hvilket er mere end den samlede elproduktionskapacitet i Danmark. Den brugbare kapacitet sættes af det maksimale effektforbrug i sommermånederne (hvor produktionen er størst), den anslås til 3.900 MW i 2030. Produktionen heraf vil kunne dække 8 procent af den årlige elforbrug.

Når en subsidieordning er indført, opfattes den allerede efter tre måneders levetid som en hellig ret. Nogle bestræbelser går ud på at udbygge nettomålerordningen, så etageejendomme kan komme med. Ministeren er kaldt i samråd for at redegøre for sine strategiske visioner for solenergi. Forhåbentligt kan han overbevise parterne om, at hvis de virkelig ønsker at omstille energiforsyningen til vedvarende energi, så skal de vælge omkostningseffektive instrumenter. Ellers vil omkostningerne ramme politikken som en boomerang. Ministeren kunne under samrådet afkræve svar på, hvorfor man ønsker høje investeringer i solcelleanlæg her og nu? Produktion af solcellestrøm får frem til år 2020 ingen indflydelse har på elsektorens CO₂ udslip, da denne er fastlåst af EU's kvotesystem; og prisen på solcelleanlæg pr kW forventes at være lavere i 2020 end idag. En rimelig løsning er at indføre et årligt mål for installeret ny effekt. Den kan over internettet udbydes i kvartårslige ”omvendte auktioner” hvor husejere og etageejendomme byder ind med for hvilken fast kWh-pris over 15 år, de er villige til at opføre et anlæg på deres tag. Uden årlige kvoter er man tvunget til løbende at finjustere aflønningsformen, så markedet udvikler sig i overensstemmelse med de politiske ønsker. Det har intet land indtil nu haft held med!